

بررسی نگرش دانشجویان علوم پزشکی گیلان در خصوص شرح وظایف اساتید مشاوره تحصیلی

محمد اسماعیل پور^۱، محمود عابدین زاده^۲، ایرج نیکوکار^۳، زهرا بستانی^{۴*}

چکیده

مقدمه: راهنمایی تحصیلی دانشجویان امری ضروری و مؤثر بر روند آموزشی آنها و کیفیت کلی آموزش دانشگاه به شمار می‌رود و استاد راهنما رسالت خطیری در رشد حرفه‌ای دانشجویان دارد. لذا این پژوهش با هدف بررسی نگرش دانشجویان در خصوص وظایف اساتید مشاور در راهنمایی تحصیلی دانشجویان انجام شد. روش بررسی: این مطالعه از نوع توصیفی-مقطعی است که در سال تحصیلی ۹۲-۱۳۹۱ انجام گرفت. حجم نمونه، ۲۸۰ نفر از دانشجویان مقطع لیسانس دانشگاه علوم پزشکی گیلان می‌باشند که به شیوه تصادفی ساده انتخاب و اطلاعات از طریق پرسشنامه پژوهشگر ساخته جمع‌آوری شده است. نگرش دانشجویان در ارتباط با این شرح وظایف در پنج حیطه آموزشی، پژوهشی، رفاهی، فرهنگی و سایر نقش‌های متفرقه بررسی و به کمک نرم‌افزار SPSS ۱۶ با آزمون‌های آماری t مستقل و آنالیز واریانس یک‌طرفه تحلیل گردید. نتایج: سن متوسط واحدهای مورد پژوهش $22/1 \pm 3/4$ ، تعداد ۲۲۰ نفر زن ($0/78/6$) و تعداد ۲۴۷ ($0/88/2$) مجرد بودند بین میانگین نظرات واحدهای مورد پژوهش در خصوص وظایف استاد مشاوره تحصیلی اختلاف معنی‌داری وجود داشت ($P < 0/05$)، به‌طوری‌که دانشجویان با وظایف فرهنگی استاد مشاوره کمترین و با انجام شرح وظایف در حیطه‌های آموزشی و پژوهشی استاد مشاور بیشترین موافقت را داشتند. نتیجه‌گیری: تأکید بر محتوی و اجرای مشاوره، آموزش شرح وظایف اساتید مشاوره تحصیلی، برنامه‌ریزی مدون جلسات در طول سال تحصیلی، و نیز پیگیری موضوعات ارجاعی جلسات مشاوره تا حصول نتیجه کامل و رفع دغدغه خاطر دانشجویان در زمان تحصیل ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: دانشجوی، مشاوره، نگرش

۱- استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی حضرت زینب شرق گیلان، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۲- دانشیار، دانشکده پیراپزشکی حضرت زینب شرق گیلان، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۳- دانشیار، دانشکده پیراپزشکی حضرت زینب شرق گیلان، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

۴- استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

* (نویسنده مسئول): تلفن: ۰۹۱۱۳۸۴۳۸۶۰، ۰۱۳۴۲۵۳۶۲۶۲، پست الکترونیکی: z_bostani@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۹/۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۲/۱۰

مقدمه

مشاوره تحصیلی به منزله یک فعالیت منظم و سازمان‌یافته، برای اولین بار در سال ۱۹۰۸ میلادی در شهر بوستون آمریکا و به‌وسیله فردی به نام فرانک پارسونز که به پدر راهنمایی حرفه‌ای مشهور است آغاز شد (۱). حمایت و خدمات مشاوره تحصیلی دانشجویان در طول دوره تحصیلی از جمله مسؤولیت‌های مهم در دانشگاه‌ها است که از طریق اساتید مشاور به نحو مقتضی ارائه می‌گردد (۲،۳). مشاوره مناسب، از طرف اساتید باصلاحیت، می‌تواند منجر به حل مشکلات دانشجویان شده و حتی فرصت‌هایی برای رشد و تغییر الگوی رفتاری آنان فراهم نماید.

استاد مشاوره تحصیلی معمولاً عضو هیئت علمی دانشکده مزبور بوده که با پیشنهاد معاون آموزشی و حکم رئیس دانشکده به امور مشاوره تعداد محدودی از دانشجویان می‌پردازد. انجام مشاوره تحصیلی از وظایف حرفه‌ای اعضای هیئت علمی است و انجام دقیق آن بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان مؤثر شناخته می‌شود (۴). برای دانشجویان دانشگاه‌ها به لحاظ حساسیت این سنین و شرایط بحرانی مقطع زندگی‌شان به‌ویژه در مهر و موم‌های اول ورود به دانشگاه، انتقال از محیط مدرسه به دانشگاه، سازگاری با محیط زندگی دانشجویی، زندگی مستقل خوابگاهی، مدیریت مسائل تحصیلی، عاطفی و معیشتی، نیاز به مشاوره را کاملاً ضروری می‌نماید (۵،۶). از طرفی عدم ارائه مشاوره می‌تواند باعث نارضایتی، استرس و نیز افت تحصیلی دانشجو شده و دستیابی به اهداف آموزشی را به تأخیر اندازد (۷). دانشجویان در زمان تحصیل ممکن است با مسائل و چالش‌های متعددی مواجه باشند ولیکن به‌منظور همسان‌سازی در محتوای مشاوره، آیین‌نامه‌ای در این خصوص از طرف وزارت متبوع به دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ و بر رعایت مواد و تبصره‌های آن تأکید می‌شود. بر اساس آخرین آیین‌نامه، مشتمل بر ۳۶ ماده و ۱۴ تبصره مصوب ۱۳۸۸/۳/۲۲، شرح وظایف استاد مشاوره تحصیلی در غالب وظایف آموزشی، پژوهشی، رفاهی، فرهنگی و سایر وظایف متفرقه قابل تقسیم‌بندی است (۸). توافق عمومی در ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی، عامل مهمی برای ارتقای آموزش دانشجویان و صلاحیت حرفه‌ای آنهاست (۴) بدیهی است که بررسی میزان موافقت دانشجویان به‌عنوان ذینفعان و گروه هدف، در دستیابی به اهداف فرایند مشاوره مؤثر شناخته

می‌شود. مسلماً هرچقدر توافق نظر با محتوی مشاوره وجود داشته باشد دانشگاه‌ها در امر آموزش و پرورش فراگیران خود با موفقیت بیشتری عمل خواهند کرد؛ بنابراین بررسی نظر دانشجویان به‌عنوان صاحبان اصلی فرایند و ارائه آن به مراجع ذیربط می‌تواند به تدوین دقیق‌تر و مؤثرتر آیین‌نامه‌ها و شرح وظایف استاد مشاوره تحصیلی بیانجامد. بر این اساس، محققان مطالعه‌ای با هدف بررسی نگرش دانشجویان در خصوص شرح وظایف اساتید مشاور در راهنمایی تحصیلی دانشجویان را ضروری می‌دانند. در ضمن بررسی جزئیات حیطة‌های مشاوره نیز می‌تواند زمینه‌ساز طرح‌های تحقیقاتی دیگری را فراهم نماید.

مواد و روشها:

این مطالعه توصیفی- مقطعی، در نیمسال دوم ۹۲-۱۳۹۱ در دانشگاه علوم پزشکی گیلان به‌منظور بررسی نگرش دانشجویان نسبت به شرح وظایف استاد مشاوره تحصیلی انجام گرفت. جامعه مورد مطالعه شامل دانشجویان مقطع لیسانس دانشکده‌های پرستاری - مامایی و پیراپزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان که حداقل دو ترم (یک سال تحصیلی) تحت حمایت فرایند مشاوره تحصیلی قرار گرفته‌اند است. حجم نمونه، ۲۸۰ نفر از دانشجویان ذکر شده است که به شیوه تصادفی ساده انتخاب گردید.

روش جمع‌آوری اطلاعات از طریق یک پرسشنامه خود گزارش دهی پژوهشگر ساخته بود که به شیوه زیر طراحی گردید: در ابتدا آیین‌نامه‌های شرح وظایف اساتید مشاوره که توسط وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی در سال‌های مختلف تدوین شده بود تهیه و توسط گروه تحقیق مورد مطالعه دقیق قرار گرفت. از آخرین نسخه آیین‌نامه مذکور (نسخه چاپی سال ۱۳۸۸) به‌عنوان ساختار اصلی طرح سؤال در پرسشنامه استفاده شد. برای پیشگیری از تورش احتمالی در طرح سؤال، تلاش شد تا در مواد و تبصره‌های آیین‌نامه کمترین دخل و تصرف صورت گرفته و عبارات آیین‌نامه عیناً به‌صورت استفهامی و با نگرشی مثبت برگردانده شد. در نهایت پرسشنامه‌ای شامل ۴۰ گویه که پنج حیطة آموزشی - پژوهشی - رفاهی - فرهنگی - و سایر نقش‌هایی که بیشتر به فرایند عملیاتی و شرح وظایف متفرقه استاد مشاور اشاره داشت تدوین شد. گویه‌های این ابزار در مقیاس پنج قسمتی لیکرت

نتایج

سن متوسط واحدهای مورد پژوهش $22/1 \pm 3/4$ با (دامنه سنی ۴۰ - ۱۹) بود. تعداد ۲۲۰ نفر زن ($78/6\%$) و تعداد ۲۴۷ نفر ($88/2\%$) مجرد بودند، ۲۴۴ نفر ($87/1\%$) دانشجوی گروه پیوسته و تعداد ۲۲۱ نفر ($78/9\%$) از دانشجویان بومی استان گیلان بودند. از بین دانشجویان گروه‌های مختلف کارشناسی علوم پزشکی، بیشترین گروه مورد مطالعه را $76/1\%$ ($27/1\%$) دانشجویان مامایی تشکیل می‌دادند. از تعداد کل دانشجویان مورد بررسی از نظر اقامت در خوابگاه، تعداد ۱۴۹ نفر ($53/2\%$) در خوابگاه ساکن بودند. با توجه بر اینکه دانشجویان ناپیوسته نیز در مطالعه شرکت داشتند، نتایج نشانگر آن بود که تعداد ۳۳ نفر ($11/8\%$) از آنان صاحب شغل و در استخدام دولت قرار دارند. در توزیع سال تحصیلی، فراوان‌ترین گروه را $91/5\%$ ($32/5\%$) دانشجویان سال چهارم کارشناسی تشکیل می‌دادند. و نمره معدل نیمسال گذشته دانشجویان مورد بررسی نیز به‌طور متوسط $16/7 \pm 1/06$ به دست آمد.

نتایج نشان داد که از مجموع وظایف استاد مشاوره تحصیلی، دانشجویان بیشتر با انجام وظایف آموزشی و پژوهشی استاد مشاور موافقت دارند. با توجه به اینکه عدد یک به معنی بسیار موافق و عدد ۵ به معنی بسیار مخالف در نظر گرفته شده است، میانگین نظرات دانشجویان با انجام وظایف آموزشی استاد مشاور $1/6 \pm 0/41$ و این میانگین در ارتباط با وظایف پژوهشی برابر با $1/6 \pm 0/5$ به دست آمده است. این مقدار برای وظایف رفاهی، فرهنگی و سایر وظایف استاد مشاوره بیشتر، بطوریکه بیشترین میانگین برای وظایف فرهنگی استاد مشاور محاسبه شده است ($2/1 \pm 0/59$). با انجام آزمون آنالیز واریانس یک‌طرفه مشخص شد که بین میانگین نظرات واحدهای مورد پژوهش در خصوص انواع وظایف استاد مشاوره تحصیلی اختلاف معنی‌داری وجود دارد.

در ادامه با انجام آزمون Post Hoc از نوع Bonferroni به‌منظور دستیابی به تفاوت میانگین درون‌گروهی، مشخص شد که حداقل بین میانگین سه گروه از پنج گروه وظایف استاد مشاوره شامل وظایف فرهنگی، رفاهی و سایر وظایف استاد مشاوره تحصیلی، اختلاف معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/05$) ولیکن بین وظایف آموزشی و پژوهشی استاد مشاوره تحصیلی تفاوت میانگین معنی‌دار نبود. از آنجا که هرکدام از حیطه‌های وظایف استاد مشاوره تحصیلی با گویه‌های متعددی سنجیده می‌شوند، تلاش شد تا فراوان‌ترین گویه از این وظایف که مورد توجه دانشجویان بوده و در رتبه "بسیار موافق" قرار گرفته است

به ترتیبی طراحی شده بود که چنانچه واحد مورد پرسش با گویه مذکور کاملاً موافق باشد عدد ۱ و به همین ترتیب برای کاملاً مخالف عدد ۵ ثبت می‌شد.

در ارتباط با روایی پرسشنامه، با توجه به اینکه سؤالات پرسشنامه برگرفته از بخشنامه شورای عالی برنامه‌ریزی بود بنابراین، روایی محتوای پرسشنامه تأمین شده است علاوه بر آن، گروه تحقیق از نظرات ارشادی ده نفر از اعضاء هیئت علمی باسابقه مشاوره تحصیلی در قالب یک گروه متمرکز نیز استفاده کرده است. پایایی کلی پرسشنامه در یک مطالعه مقدماتی با ۳۰ نفر از دانشجویان گروه هدف با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ قابل قبول و $0/84$ برآورد شده است.

پرسشنامه دارای دو بخش دموگرافیک و سؤالات اصلی بود. سؤالات دموگرافیک شامل؛ جنسیت، سن، رشته تحصیلی، ترم تحصیلی، بومی یا غیر بومی بودن، اقامت در خوابگاه، پیوسته یا ناپیوسته بودن، شاغل یا غیر شاغل بودن و معدل سال تحصیلی قبلی بود. سؤالات اصلی پرسشنامه در مقیاس لیکرت پنج گزینه‌ای، نگرش دانشجویان را نسبت به پنج وظیفه اصلی استاد مشاوره تحصیلی در حیطه‌های آموزشی ۱۳ سؤال، پژوهشی سه سؤال، وظایف رفاهی سه سؤال، وظایف فرهنگی هفت سؤال، و سؤالات مربوط به وظایف متفرقه را با ۱۱ سؤال مورد بررسی قرار می‌داد.

کلیه پرسشنامه‌ها توسط یک نفر از اعضای گروه تحقیق به‌صورت حضوری و با هماهنگی‌های قبلی و کسب رضایت از مسئولین دانشکده‌ها، در اختیار دانشجویان قرار گرفت در ابتدا با توضیحات راجع به اهداف و نحوه تکمیل پرسشنامه از دانشجویان خواسته شد در صورت تمایل نسبت به تکمیل آن اقدام کنند، تکمیل و عودت پرسشنامه دلیل بر رضایت تلویحی واحدهای مورد پژوهش تلقی شده است. پس از جمع‌آوری پرسشنامه‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS ۱۶ انجام شد. در تجزیه و تحلیل داده‌ها، برای توصیف از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی آمار و برای مقایسه از آزمون t مستقل و ANOVA یک‌طرفه و همچنین در ادامه آزمون Post Hoc از نوع Bonferroni به‌منظور دستیابی به تفاوت میانگین درون‌گروهی استفاده شده است. برای کلیه آزمون‌های آماری $P < 0/05$ معنی‌دار در نظر گرفته شد.

دانشجو را محرمانه حفظ کند" بیشترین فراوانی "بسیار موافق" را با میانگین و انحراف معیار (۱/۱۹±۰/۴۴) به خود اختصاص داده است جدول شماره (۲).

به تفکیک حیطه وظایف نشان داده شوند. در کلیه گویه هایی که نظر دانشجویان را در همه حیطه های وظایف استاد مشاور سنجیده است گویه "استاد مشاور باید اطلاعات مربوط به هر

جدول ۱: فراوانی مطلق و نسبی، میانگین و انحراف معیار نگرش دانشجویان نسبت به وظایف مشاور تحصیلی.

آنالیز واریانس یکطرفه	میانگین/ انحراف معیار	خیلی مخالف	مخالف	بی نظر	موافق	خیلی موافق	نظر دانشجویان و وظایف مشاوره
	۱/۶ ± ۰/۴۱	۰(۰/۰)	۰(۰/۰)	۱ (۰/۴)	۱۷۵ (۶۲/۵)	۱۰۴(۳۷/۱)	آموزشی
*P<0/0001	۱/۶ ± ۰/۵	۰(۰/۰)	۰(۰/۰)	۸ (۲/۹)	۱۴۱(۵۰/۴)	۱۳۱(۴۶/۸)	پژوهشی
	۱/۹ ± ۰/۶۸	۰(۰/۰)	۵(۱/۸)	۵۵(۱۹/۶)	۱۲۸(۴۵/۷)	۹۲(۳۲/۹)	رفاهی
	۲/۱ ± ۰/۵۹	۰(۰/۰)	۲(۰/۷)	۶۶(۲۳/۶)	۱۶۹(۶۰/۴)	۴۳(۱۵/۴)	فرهنگی
	۱/۷ ± ۰/۴۲	۰(۰/۰)	۰(۰/۰)	۱۱(۳/۹)	۱۷۸(۶۳/۶)	۹۱(۳۲/۵)	سایر موارد

*مقدار عددی p<0/05 بعنوان سطح معنی دار محاسبه شده است.

جدول ۲: میانگین و انحراف معیار نمره اختصاص یافته به حیطه های وظایف استاد مشاور، و گویه هایی که در هر حیطه بیشترین نظر "بسیار موافق" را کسب کرده اند

میانگین/انحراف معیار	گویه هایی که بیشترین نظر "بسیار موافق" را در حیطه کسب کرده اند	میانگین/انحراف معیار	نظر دانشجویان و وظایف مشاور
۱/۴۳ ± ۰/۵۷	استاد مشاور باید دانشجو را با ضوابط ومقررات آموزشی آشنا کند	۱/۶ ± ۰/۴۱	آموزشی
۱/۴۸ ± ۰/۵۶	دانشجو را به فعالیت های پژوهشی رشته تحصیلی خود سوق دهد	۱/۶ ± ۰/۵	پژوهشی
۱/۷۱ ± ۰/۷۶	راجع به مشکلات شرایط محیطی دانشجو (خوابگاه، غذا) مشاوره نماید	۱/۹ ± ۰/۶۸	رفاهی
۱/۸۱ ± ۰/۷۵	دانشجو را به فعالیت های علمی وفرهنگی فوق برنامه ترغیب کند	۲/۱ ± ۰/۵۹	فرهنگی
۱/۱۹ ± ۰/۴۴	استاد مشاور باید اطلاعات مربوط به هر دانشجو را محرمانه حفظ کند	۱/۷ ± ۰/۴۲	سایر موارد

بحث

کرده اند (۸). پیروی و همکاری نیز بیان می کنند برنامه های مشاوره ای حمایتی و رسیدگی به شرایط رفاهی در زندگی خوابگاهی دانشجویان را در بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان مؤثر می دانند (۴). با توجه به اهمیت آن، امروزه ارائه مشاوره تحصیلی جزء وظایف اصلی اعضای هیئت علمی دانشگاه ها به حساب می آید و انتظار می رود دانشجویان نسبت به وظایف اساتید مشاور نگرشی مثبت داشته و همه چالش های دوران تحصیل خود را از طریق مشاورین پیگیری نمایند. بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه، مشخصات بارز دموگرافیک واحدهای پژوهش را، دانشجوی جوان (>۲۵ سال)، مؤنث، مجرد، بومی استان و ساکن در خوابگاه تشکیل می داد. معدل سال گذشته تحصیلی آنان نیز به طور متوسط ۱/۰۶± بوده است. این یافته ها با نتایج مطالعات متعدد در جمعیت های دانشجویی همخوانی دارد (۲،۳،۴).

این مطالعه توصیفی مقطعی با هدف بررسی دیدگاه دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی گیلان به عنوان دریافت کنندگان اصلی خدمات مشاوره، در خصوص شرح وظایف استاد مشاوره تحصیلی انجام شده است. حجم مناسب نمونه و نیز انتخاب از کلیه رشته های مقطع کارشناسی علوم پزشکی شامل پرستاری، مامایی، رادیولوژی، آزمایشگاه، اتاق عمل و هوشبری در گروه های پیوسته و ناپیوسته به عنوان واحدهای مورد پژوهش، مطالعه حاضر را معرف گویای جامعه پژوهش ساخته و نتایج آن را کاملاً تعمیم پذیر می نماید. خدایاریان و همکاران مشاوره تحصیلی دانشجویان را امری ضروری و در حرفه ای شدن دانشجویان رسالتی خطیر می شمارند (۷). پوستیک در مطالعه خود بیان می کند فراگیری که با مداخلات مختلف مشاوره ای احساس تنهایی و اضطراب کمتری داشتند در دستیابی به اهداف دانشگاهی موفق تر عمل

رازداری و قابل اعتماد بودن را لازمه تداوم ارتباط آموزشی معرفی می‌نمایند؛ بنابراین حفظ اسرار دانشجو، قابل اعتماد بودن مشاور را محک زده و باعث این خواهد شد تا دانشجو نه تنها به وظایف آموزشی و پژوهشی بلکه نسبت به سایر وظایف در حیطه‌های فرهنگی و رفاهی استاد مشاور نیز دیدگاه مثبت‌تری پیدا کند. در ادامه، دیدگاه دانشجویان نسبت به گویه "استاد مشاور باید دانشجویان را با ضوابط و مقررات آموزشی آشنا کرده و به سمت فعالیت‌های پژوهشی رشته تحصیلی خود سوق دهد" در اولویت دوم بیشترین موافقت قرار داشت. این نتایج با مطالعه سایرین که فعالیت‌هایی همچون نظارت بر وضعیت آموزشی دانشجویان، آشنا سازی آنها با تحقیق و انگیزه دهی را جزء صلاحیت‌های اصلی اساتید مشاوره تحصیلی می‌شمارد همخوانی دارد (۱۱). به نظر می‌رسد دانشجویان تحت مطالعه، رسیدگی به امور معیشتی، تغذیه و فعالیت‌های فوق برنامه و دیگر وظایف رفاهی و فرهنگی اساتید مشاوره را با ارجاع به مدیریت امور خوابگاه‌ها، مجامع صنفی دانشجویی، اداره رفاه و نیز از طریق دفاتر مشاوره دانشجویی که از سال ۱۳۷۴ در دانشگاه‌های علوم پزشکی زیر نظر معاونت فرهنگی دانشجویی تأسیس شده است پیگیری می‌نمایند.

برجسته بودن نقش‌های آموزشی و پژوهشی اعضای هیئت علمی باعث شده است تا دانشجویان برای مشاوره در غیر دو حیطه آموزشی و پژوهشی از اساتید مشاوره چندان انتظاری نداشته باشند. از طرفی در مشاوره لازم است به همه ابعاد و حیطه‌های پنج‌گانه شرح وظایف طبق آیین‌نامه پرداخته شود به عبارتی تنها یک مشاوره کامل و جامع می‌تواند موفقیت تحصیلی، شغلی و آمادگی دانشجو را برای ورود به زندگی که هنوز وجود ندارد تضمین نماید.

به علت مفهوم بررسی نگرش دانشجویان در مورد اساتید به نظر می‌رسد برخی از شرکت‌کنندگان در ارائه اطلاعات محتاطانه عمل می‌کردند. پژوهشگر با استفاده از مهارت‌های ارتباطی و بدون نام بودن پرسشنامه‌ها، سعی در رفع این محدودیت نمود.

نتیجه گیری

با توجه به اینکه جوانان دانشجو حساس‌ترین دوران زندگی را در خارج از منزل سپری می‌کنند و همواره متأثر از تغییرات در محیط، محتوی و نظام آموزشی هستند بدیهی است که برای رفع چالش‌های دوران تحصیل به مشاوره جامع و کاملی نیاز داشته باشند. برای موفقیت در مشاوره دانشجویی، تبیین شرح وظایف و پرداختن به کلیه حیطه‌ها بر اساس آیین‌نامه وزارت متبوع و نیز ایجاد نگرشی مثبت و موافق در دانشجویان نسبت به شرح وظایف استاد مشاوره می‌تواند موفقیت‌های تحصیلی چشمگیری را به دنبال داشته باشد.

آنچه بر اساس آخرین آیین‌نامه شرح وظایف اساتید راهنما مشتمل بر ۳۶ ماده و ۱۴ تبصره مصوب ۲۲/۳/۱۳۸۸ وزارت متبوع استنتاج می‌شود، شرح وظایف استاد مشاوره تحصیلی در غالب پنج وظیفه اصلی آموزشی، پژوهشی، رفاهی، فرهنگی و سایر وظایف متفرقه قابل تقسیم‌بندی است و اساتید مشاوره باید مشکلات دانشجو را در کلیه این حیطه‌ها رفع رجوع نمایند. ولیکن یافته‌ها نشان می‌دهد که دیدگاه اکثریت واحدهای مورد پژوهش (۹۵٪) در این مطالعه نسبت به شرح وظایف آموزشی و پژوهشی استاد مشاوره تحصیلی "موافق" یا "خیلی موافق" بوده است و دانشجویان رسیدگی به مشکلات فرهنگی، رفاهی و متفرقه زمان تحصیل خود را چندان مرتبط با وظایف اساتید مشاوره نمی‌دانستند. برخلاف نتایج در این مطالعه ۶۳/۳٪ از دانشجویان در مطالعه آقاجانی و نیز ۷۹/۵٪ از دانشجویان مورد پژوهش در مطالعه سیروس و همکاران (۱۳۸۹) بیان کرده‌اند در جلسات مشاوره باید به کلیه موارد آموزشی، اجتماعی، شخصی و هر آنچه بر عملکرد تحصیلی دانشجو تأثیر دارد پرداخته شود (۱۳-۱۱، ۵). بریگلد و بروس (۲۰۱۱) نیز در مطالعه خود بیان می‌کنند، علیرغم اینکه مشاورین دانشگاهی کمک‌های مؤثری برای دانشجویان جهت رسیدن به رؤیاهای زندگی‌شان می‌کنند ولیکن رسالت و نقش‌های مشاورین در سیستم آموزشی از دید دانشجو همچنان مبهم است و باید با وضوح بیشتری تعریف شود (۱۴).

شمس دین و درودچی (۲۰۱۲) نیز در مطالعه خود بیان می‌کنند که در دانشگاه‌های ایران مشاوره تحصیلی توسط اعضای هیئت علمی صورت می‌گیرد که خود هیچ آموزش تخصصی در رابطه با مشاوره ندیده‌اند و از آنجا که این اساتید بیشتر درگیر آموزش و پژوهش در دانشکده‌ها می‌باشند، به سایر خواسته‌های دانشجو کمتر توجه نموده و دانشجویان نیز در مقابل با سایر وظایف اساتید مشاور آشنایی کمتری دارند

از آنجا که تنها یک مشاوره فراگیر و پرداختن به همه مشکلات حین تحصیل می‌تواند دانشجو را برای دستیابی به اهداف دانشگاهی، موفقیت شغلی و حتی برای زندگی شخصی آینده او آماده کند (۱۴). ضرورت دارد که شرح وظایف اساتید مشاوره تحصیلی در شروع هر نیمسال به کلیه دانشجویان به نحو مقتضی اطلاع‌رسانی شده و متقابلاً اساتید مشاوره برای رفع مشکلات دانشجو در هر پنج حیطه شرح وظایف مداخله نمایند.

همان‌طور که از نتایج جدول شماره (۲) برداشت می‌شود، از دیدگاه دانشجویان مورد پژوهش، گویه "استاد مشاور باید اطلاعات مربوط به هر دانشجو را محرمانه حفظ کند" بیشترین موافقت را کسب نموده است. کانتر (۲۰۱۱)، شمس دین و درودچی (۲۰۱۲) مهمترین عنصر مشاوره را "ارتباط" می‌دانند (۱۷-۱۵) و از طرفی سیروس و همکاران (۱۳۸۹)

References

- 1- Cowan DT, Norman L, Coopamah VP. *Competence in nursing practice: A controversial concept A focused review of literature*. Nurse Education Today. 2005; 25(5): 355 – 362. Available from: [http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917\(05\)00047-X/abstract](http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917(05)00047-X/abstract)
- 2- Mazinani A. Assessment the Consumption and production status of faculty members in scientific data. Rahyaft, 2001, 25: 196-217. [Persian]
- 3- Adhami A, Nouhi E, Mohammadalizadeh S, Jalili Z, Fattahi Z. *Faculty Members' Attitude toward Academic Advising and Counseling and their Viewpoints about Counseling Duties*. Iranian Journal of Medical Education 2008 Apr & Sum; 8(1): 7-13. . [Persian]
- 4- peyrovi H, et al. *Supportive counseling for students with poor academic achievement*. IJME, 2011, 11(2): 83-92. . [Persian]
- 5- Rampichini C, Grilli R, Petrucci A. *Analysis of university course evaluations: from descriptive measures to multilevel models*. Statistical Methods & Applications 2004; 13(3): 357-73.
- 6- Haji Aghajani S, Ghorbani R, Jenabi MS, Saberian M, Rashidi Pour A, Malek M. *[Amalkard, nahveye entekhab va sharhe vazayefe asatide rahnama az didgahe daneshjooyane daneshgahe oloom pezeshkye Semnan 1380]*. Journal of Babol University of Medical Sciences. 2004; 3(19): 12-17. (Persian)
- 7- Mansooreh Aliasgharpour, Zahra Monjamed, Naser Bahrani. *Factors Affecting Students' Evaluation of Teachers: Comparing Viewpoints of Teachers and Students*. IJME, 2010, 10 (2): 186-95. . [Persian]
- 8- Ministry of Health and Medical Education. [Aein nameye ostad rahnama]. Approved in 25th Session of Medical Science Planning Council. Tehran; 2003 March 13. [Persian]
- 9- Mahsa Khodayarian, Jalil Mirmohammadi, Tahereh Salimi, Marzieh Araban, Shahnaz mojahed, Mahboubeh Resaee. *Determining the competency dimensions of supervisor professor from the nursing students' viewpoints: A qualitative study*. IJME, 2011, 11(4): 332-46. [Persian]
- 10- Bostick D. *evaluation a small-group counseling program- a model foe program planning and improvement in elementary setting*. Professional school counseling, 2009, 12(6): 428-33.
- 11- Salimeh Sirous, Mohammad Reza Sabri, Mehdi Nematbakhsh, Vahid Ashoorion. *The Evaluation of an Educational Tutor Scheme for Medical Students, In Medical School of Isfahan University of Medical Sciences*. IJME, 2010, 10(5): 683-98. [Persian]
- 12- Feldman KA. *College students' views of male and female college teachers: part II evidence from students' evaluations of their classroom*. Research in Higher Education 1993; 34(2): 151-211.
- 13- Bland CJ, Wersal L, Jacott W. *Evaluating faculty performance: a systemically designed and assessed approach*. Acad Med 2002, 77 (1): 15-30.

- 14- Bruce M, Bridgeland J. counseling at a crossroads college board advocacy & policy center. 2011 National Survey of School Counselors.
- 15- Shamsdin A, Doroudchi M. *Student evaluation of the academic advising process in an Iranian medical school*. Int J Med Educ. 2012; 3:17-20.
- 16- Kanter S. *Career guidance and the quality of the dialogue*. Academic medicine, 2011, 86(2): 149-150.
- 17- Lee-Hsieh J, Kao C, Kuo C, Tseng HF. *Clinical nursing competence of RN-to-BSN students in a nursing concept-based curriculum in Taiwan*. J Nurs Educ. 2003; 42(12): 536-45

Attitude of medical bachelor students toward faculty's educational counseling duties

Esmailpour M (PhD)¹, Abedinzade M (PhD)², Nikokar I (PhD)³, Bostani Z (PhD)^{4*}

¹ *Nursing Group, Zeinab Nursing & Midwifery School, Guilan University of Medical Science, Rasht, Iran.*

² *Physiology Department, Zeinab Paramedical School, Guilan University of Medical Science, Rasht, Iran.*

³ *Microbiology Department, Zeinab Paramedical School, Guilan University of Medical Science, Rasht, Iran.*

⁴ *Midwifery Department, Shahid Beheshti Nursing & Midwifery School, Guilan University of Medical Science, Rasht, Iran.*

Received: 29 Apr 2016

Accepted: 26 Nov 2016

Abstract

Introduction: Educational counseling is the part of faculties' essential duties. It has so many positive effects on educational process. Therefore, this study was designed to examine the attitude of medical bachelor students toward the faculty's educational counseling duties.

Methods: In this descriptive, cross-sectional study, in 1391-92, 280 undergraduate students of Guilan University of Medical Sciences were randomly selected. Information collected through the self-report questionnaire that was designed according the last version of health ministry consultant-regulation. The overall reliability of questionnaire was calculated 0/7 in a pilot study. This questionnaire has 40 attitude statements regarding faculty's educational counseling duties in five areas; Educational - Research - Facilities- Cultural - and other roles. The gathered data was analyzed by SPSS software 16, using t-test and one way ANOVA.

Result: The mean age of subjects was $22/1 \pm 3/4$, 220 were women (78/6%). Among all tasks of academic counseling, most of students (95%) had agreed and extremely agreed with educational and research duties of faculty members. There was a significant difference between the attitude of subjects regarding faculties' consulting duties ($P < 0.05$). Students had the lowest agreement with the Cultural duties of advisors.

Conclusion: Education of counseling content, best manner implementation and emphasis on importance of educational counseling in professional development are recommended.

Keywords: student, counseling, attitude.

This paper should be cited as:

Esmailpour M, Abedinzade M, Nikokar Bostani Z. *Attitude of medical bachelor students toward faculty's educational counseling duties*. J Med Edu Dev; 11(3): 210-17.

* **Corresponding Author:** Tel: +9113843860, Email: z_bostani@yahoo.com